

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyň JUDr. Miluše Doškové a Mgr. Evy Šonkové v právní věci žalobkyně: **A. H.**, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 427/31, Brno, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 5. 2021, č. j. 16781/21/5100-31462-711896, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci ze dne 10. 12. 2021, č. j. 59 Af 25/2021 - 37,

t a k t o :

- I. Návrh žalobkyně na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti **s e z a m í t á .**
- II. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- III. Žalobkyně **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV. Žalovanému **s e** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci (dále jen „krajský soud“) v záhlaví označeným usnesením nepřiznal žalobkyni osvobození od soudních poplatků (výrok I.) a zamítl návrh žalobkyně na ustanovení zástupce pro řízení o žalobě (výrok II.).

II. Kasační stížnost žalobkyně

[2] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) proti tomuto usnesení (dále jen „napadené usnesení“) brojí kasační stížností z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b), c), d) a e) s. ř. s.

Navrhuje je v celém rozsahu zrušit a vrátit věc krajskému soudu k dalšímu řízení. Mínil, že krajský soud hrubě a účelově zkreslil rozhodný skutkový a právní stav. Rozhodl pouze na základě svých domněnek a údajů, které neodpovídaly skutečnosti. Namítá též, že neměla možnost se vyjádřit k závěrům o skutkovém stavu, ke kterým soud dospěl.

[3] Stěžovatelka má za to, že doplnila svou žádost o osvobození od soudních poplatků včas, a to podáním ze dne 29. 9. 2021, které doplnila o přílohy podáním ze dne 13. 12. 2021.

[4] Součástí kasační stížnosti učinila stěžovatelka rovněž návrhy na osvobození od soudních poplatků, na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti a na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

[5] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[6] O návrhu stěžovatelky na osvobození od soudních poplatků nebylo nutno rozhodovat, neboť podáním kasační stížnosti proti procesnímu rozhodnutí krajského soudu (s výjimkou procesního rozhodnutí, kterým se řízení o žalobě končí) nevzniká stěžovateli poplatková povinnost (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 - 19). Napadené usnesení, jímž krajský soud nepřiznal stěžovatelce osvobození od soudních poplatků a zamítl její návrh na ustanovení zástupce pro řízení o žalobě, nepochybně takovým procesním rozhodnutím je.

[7] Ze zmíněného usnesení rozšířeného senátu rovněž plyne, že ač je povinné zastoupení stěžovatele bez příslušného právního vzdělání advokátem obecně jednou ze základních podmínek řízení o kasační stížnosti, ustanovení § 105 odst. 2 s. ř. s. se neuplatní v případech, kdy kasační stížnost směřuje proti procesnímu rozhodnutí učiněnému v řízení o žalobě, jež slouží toliko k zajištění podmínek řízení nebo jeho řádného průběhu. Takovým typem rozhodnutí je i nyní napadené usnesení, jak již výše uvedeno. Proto ani podmínka povinného zastoupení stěžovatelky advokátem nemusí být splněna.

[8] Nejvyšší správní soud i tak vážil, zda není ustanovení zástupce v nynějším řízení nezbytně třeba k ochraně práv stěžovatelky. Není tomu tak. Kasační stížnost splňuje předepsané náležitosti a lze z ní bezpečně seznat, z jakých skutkových a právních důvodů stěžovatelka považuje napadené usnesení za nezákonné. O kasační stížnosti tedy lze bez dalšího rozhodnout a nehrozí, že by stěžovatelka v důsledku své neznalosti práva mohla bez ustanovení zástupce utrpět újmu. Návrh na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti byl proto zamítnut.

[9] Nejvyšší správní soud následně posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů, zkoumaje přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[10] Kasační stížnost není důvodná.

pokračování

[11] Ze soudního spisu vyplývá, že krajský soud usnesením ze dne 27. 8. 2021, č. j. 59 Af 25/2021 - 24, vyzval stěžovatelku k zaplacení soudního poplatku za podání žaloby ve výši 3000 Kč. Stěžovatelka následně podáním ze dne 29. 9. 2021 požádala krajský soud o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce pro řízení o žalobě. Krajský soud usnesením ze dne 22. 10. 2021, č. j. 59 Af 25/2021 - 33, vyzval stěžovatelku k vyplnění formuláře o osobních, majetkových a výdělkových poměrech (dále jen „formulář“) ve stanovené lhůtě 2 týdny od doručení tohoto usnesení. Dne 29. 11. 2021 stěžovatelka krajskému soudu sdělila, že požadovaný řádně vyplněný formulář včetně příloh odesílá prostřednictvím pošty. Ten však krajský soud do vydání napadeného usnesení dne 10. 12. 2021 neobdržel.

[12] Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že k tomu, aby mohl být účastník řízení osvobozen od soudních poplatků, je podle § 36 odst. 3 s. ř. s. povinen tvrdit a také doložit, že nemá dostatečné prostředky k jejich zaplacení. Nejvyšší správní soud ve své judikatuře již vyslovil, že *„povinnost doložit nedostatek prostředků je jednoznačně na účastníkovi řízení, který se domáhá osvobození od soudních poplatků (§ 36 odst. 3 s. ř. s.). Pokud účastník tuto povinnost nesplní, soud výdělkové a majetkové možnosti sám z úřední povinnosti nezjišťuje.“* (srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2005, č. j. 7 Azs 343/2004 - 50). Ze soudního spisu je však patrné, že vyplněný formulář soudu nebyl ve stanovené lhůtě doručen. Odůvodnění napadeného usnesení je založeno právě na těchto skutečnostech. Nejvyšší správní soud proto nesdílí stěžovatelčin názor, že krajský soud zkreslil skutkový a právní stav a rozhodl pouze na základě svých domněnek. Naopak všechny skutečnosti, z nichž krajský soud ve svém rozhodnutí vychází, vyplývají ze soudního spisu. Stěžovatelka nebyla zkrácena na svých procesních právech, neboť byla řádně vyzvána, aby soudu tvrdila a doložila skutečnosti, které považuje za vhodné k prokázání svých majetkových poměrů. Stěžovatelkou vyplněný formulář včetně dalších příloh byl doručen krajskému soudu prostřednictvím aplikace ePodatelna až dne 13. 12. 2021, což stěžovatelka nijak nerozporuje. Jelikož však stanovená lhůta k doplnění uběhla dne 26. 11. 2021, dne 29. 11. 2021 informovala stěžovatelka krajský soud o odeslání formuláře a příloh poštou a do 10. 12. 2021, tedy do vydání napadeného usnesení, krajský soud nic od stěžovatelky neobdržel, nelze v žádném případě považovat doručení formuláře a příloh dne 13. 12. 2021 (učiněné elektronicky, nikoliv poštou, jak stěžovatelka avizovala – to však není pro věc významné) za včasné.

[13] Na tento závěr nemá vliv ani obecná argumentace stěžovatelky epidemií onemocnění COVID-19, neboť s krajským soudem mohla, což i činila, jednat výhradně elektronicky. Stěžovatelka nijak nedoložila (a následně již ani netvrdila), že podklady zaslala poštou, jak tvrdila v podání ze dne 29. 11. 2021 (krajský soud dostal vyplněný formulář toliko elektronicky poté, co žádost o osvobození od soudních poplatků zamítl). Krajský soud tak správně uzavřel, že nebyla splněna první podmínka pro osvobození od soudních poplatků.

[14] Aby soud mohl vyhovět návrhu na ustanovení zástupce podle § 35 odst. 10 věty první s. ř. s., musí účastník řízení splňovat předpoklady pro osvobození od soudních poplatků; ten však, jak vyplývá z výše uvedeného, v posuzované věci naplněn nebyl. Krajský soud proto rozhodl správně i o návrhu stěžovatelky na ustanovení zástupce.

Zákonné podmínky pro vyhovění tomuto návrhu nebyly v řízení před krajským soudem splněny.

[15] Nejvyšší správní soud tedy nepřisvědčil žádné z kasačních námitek. Krajský soud nepochybil, nepřiznal-li stěžovatelce osvobození od soudních poplatků a zamítl-li její návrh na ustanovení zástupce pro řízení o žalobě. Nejvyšší správní soud současně neshledal ani žádná jiná pochybení v řízení vedeném před krajským soudem, za nedůvodnou tudíž považoval i námitku, že krajský soud svým postupem porušil čl. 90 Ústavy a § 6 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s.

IV. Závěr a náklady řízení

[16] Vzhledem k tomu, že žádná z uplatněných námitek nebyla důvodná, Nejvyšší správní soud na základě výše uvedeného kasační stížnost zamítl (§ 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s.).

[17] Součástí kasační stížnosti učinila stěžovatelka i návrh na přiznání odkladného účinku. Vzhledem k tomu, že Nejvyšší správní soud přistoupil po provedení nezbytných procesních úkonů bezodkladně k věcnému projednání kasační stížnosti, neshledal potřebným o tomto návrhu samostatně rozhodovat.

[18] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 téhož zákona. Stěžovatelka nebyla v řízení o kasační stížnosti úspěšná, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, který by obecně právo na náhradu nákladů řízení měl, žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly. Proto mu jejich náhrada nebyla přiznána.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. ledna 2022

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu